

Βρυξέλλες, 6.12.2017
COM(2017) 821 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ**

**ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ - ΧΑΡΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σχεδόν δεκαέξι χρόνια έχουν περάσει από τότε που τα πρώτα κέρματα και χαρτονομίσματα ευρώ μπήκαν στην καθημερινή μας ζωή. Το ευρώ χρησιμοποιείται σήμερα καθημερινά από 340 εκατομμύρια Ευρωπαίους σε 19 κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Είναι το δεύτερο πλέον χρησιμοποιούμενο νόμισμα στον κόσμο. Εξήντα άλλες χώρες και εδάφη ανά τον κόσμο, με πληθυσμό 175 εκατομμύρια, έχουν επιλέξει να χρησιμοποιούν ως νόμισμά το ευρώ ή να συνδέουν το νόμισμά τους με αυτό.

Η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση που έπληξε την Ευρώπη το 2008, οι συνέπειες της οποίας εξακολουθούν να είναι αισθητές έως σήμερα, δεν ξεκίνησε στη ζώνη του ευρώ, αλλά έφερε στο φως ορισμένες από τις θεσμικές της αδυναμίες. Ως κατεπείγουσα απόκριση στις άμεσες προκλήσεις, εγκρίθηκαν διάφορα μέσα. Τα μέσα αυτά προσέφεραν νέα οικονομικά τείχη προστασίας, βοήθησαν τις χώρες που επλήγησαν περισσότερο και ενίσχυσαν τον συντονισμό των πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ. Ενδυνάμωσαν τους δημοσιονομικούς και χρηματοπιστωτικούς κανόνες προκειμένου να αποφευχθεί η περαιτέρω κλιμάκωση της κρίσης. Οι ενέργειες νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας αποδείχτηκαν επίσης καθοριστικής σημασίας.

Μετά από αρκετά χρόνια χαμηλής ή μηδενικής ανάπτυξης, **οι αποφασιστικές προσπάθειες σε όλα τα επίπεδα έχουν αρχίσει να αποδίδουν καρπούς**. Η Ευρώπη βιώνει σήμερα μια εύρωστη ανάκαμψη. Όλα τα κράτη μέλη βρίσκονται πλέον σε πορεία ανάπτυξης και συνολικά η ανάπτυξη στην ΕΕ ήταν περίπου 2 % κατά μέσο όρο επί σειρά ετών.¹ Το οικονομικό κλίμα βρίσκεται στο υψηλότερο σημείο στην ΕΕ και στη ζώνη του ευρώ από το 2000. Η ανεργία είναι στο χαμηλότερο σημείο από τα τέλη του 2008. Η λαϊκή υποστήριξη προς το ευρώ βρίσκεται στο υψηλότερο σημείο στη ζώνη του ευρώ από την εισαγωγή των χαρτονομισμάτων και των κερμάτων του ευρώ το 2002.² Ωστόσο, όπως δήλωσε η τρέχουσα Επιτροπή κατά την ανάληψη των καθηκόντων της, η κρίση δεν έχει παρέλθει ενόσω η ανεργία εξακολουθεί να παραμένει σε τόσο υψηλά επίπεδα. Πράγματι, 14,3 εκατομμύρια άτομα ήταν ακόμα χωρίς εργασία στη ζώνη του ευρώ τον Οκτώβριο του 2017.

Από τις χρονιές της κρίσης χρειάστηκε να αντληθούν σημαντικά διδάγματα. Τα σχετικά ζητήματα είχαν ήδη προσδιοριστεί σαφώς στην **έκθεση των πέντε Προέδρων, του Ιουνίου 2015**.³ Έκτοτε, έχουν καταβληθεί πολλές προσπάθειες για την «εμβάθυνση» της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης «μέσα από την πράξη». Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής έχει ενισχυθεί με σαφέστερες κατευθυντήριες γραμμές για το σύνολο της ζώνης του ευρώ και με μεγαλύτερη έμφαση στις κοινωνικές πτυχές. Η οικονομική διακυβέρνηση έχει βελτιωθεί, με τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Δημοσιονομικού Συμβουλίου και Εθνικών Συμβουλίων Παραγωγικότητας. Η τεχνική βοήθεια στα κράτη μέλη ενισχύθηκε με τη δημιουργία της Υπηρεσίας Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων. Έχουν γίνει σημαντικά βήματα προς την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης⁴ και της Ένωσης Κεφαλαιαγορών⁵, ιδίως με την παράλληλη πρόοδο όσον αφορά μέτρα μείωσης του κινδύνου και επιμερισμού του κινδύνου στον τραπεζικό τομέα. Ο διάλογος με τους

¹ Ευρωπαϊκές Οικονομικές Προβλέψεις, Φθινόπωρο 2017, Institutional Paper 63.

² Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 458, 4 Δεκεμβρίου 2017.

³ «Η ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης της Ευρώπης», έκθεση του Jean-Claude Juncker, σε στενή συνεργασία με τους Donald Tusk, Jeroen Dijsselbloem, Mario Draghi και Martin Schulz, 22 Ιουνίου 2015.

⁴ Βλέπε, ιδίως, COM(2017) 592 final, 11 Οκτωβρίου 2017.

⁵ COM(2017) 292 final, 8 Ιουνίου 2017.

εθνικούς και ευρωπαϊκούς πολιτικούς φορείς και τους κοινωνικούς εταίρους, με στόχο τη βελτίωση της αποδοχής σε όλα τα επίπεδα, έχει γίνει πιο εντατικός.

Ως εκ τούτου, η αρχιτεκτονική της ζώνης του ευρώ είναι ισχυρότερη όσο ποτέ άλλοτε, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι είναι ολοκληρωμένη. **Το έγγραφο προβληματισμού της Επιτροπής σχετικά με την εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης⁶**, καθώς και το έγγραφο προβληματισμού σχετικά με το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ⁷, που παρουσίασε η Επιτροπή στο πλαίσιο της συνέχειας που δόθηκε στη **Λευκή Βίβλο για το μέλλον της Ευρώπης⁸**, υπενθυμίζει την κατάσταση και σκιαγραφεί μια ενδεχόμενη μελλοντική πορεία έως το 2025.

Η Ευρώπη ανακτά πλέον εμφανώς την ισχύ της. Τόσο από οικονομική όσο και από πολιτική άποψη, έχουμε μια **ευκαιρία για δράση** και οι θετικές εξελίξεις μάς ενθαρρύνουν περαιτέρω. Δεν πρέπει να υπάρξει εφησυχασμός: πάντα θα πρέπει κανείς να αναλαμβάνει προληπτική δράση την εποχή των παχιών αγελάδων.

Στις 13 Σεπτεμβρίου 2017, στην ομιλία του για την κατάσταση της Ένωσης⁹, ο Πρόεδρος Juncker παρουσίασε το όραμά του για μια **πιο ενωμένη, πιο ισχυρή και πιο δημοκρατική Ένωση** και κατέστησε σαφές ότι η ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης της Ευρώπης αποτελεί ουσιαστικό μέρος του χάρτη πορείας που οδηγεί στη σύνοδο των ηγετών στην πόλη Sibiu, την οποία συγκάλωσε ο Πρόεδρος κ. Tusk για τις 9 Μαΐου 2019, όπου αναμένεται να ληφθούν σημαντικές αποφάσεις για το μέλλον της Ευρώπης.

Τούτο αντικατοπτρίζεται επίσης στο **θεματολόγιο των ηγετών¹⁰**: οι ηγέτες της ΕΕ προγραμματίζουν σύνοδο κορυφής για το ευρώ στις 15 Δεκεμβρίου 2017 για να συζητήσουν ένα χρονοδιάγραμμα λήψης αποφάσεων σχετικά με την Οικονομική και Νομισματική Ένωση και την Τραπεζική Ένωση, καθώς και ειδική σύνοδο στις 28-29 Ιουνίου 2018 με σκοπό να καταλήξουν σε συγκεκριμένες αποφάσεις.

⁶ COM(2017) 291 final, 31η Μαΐου 2017.

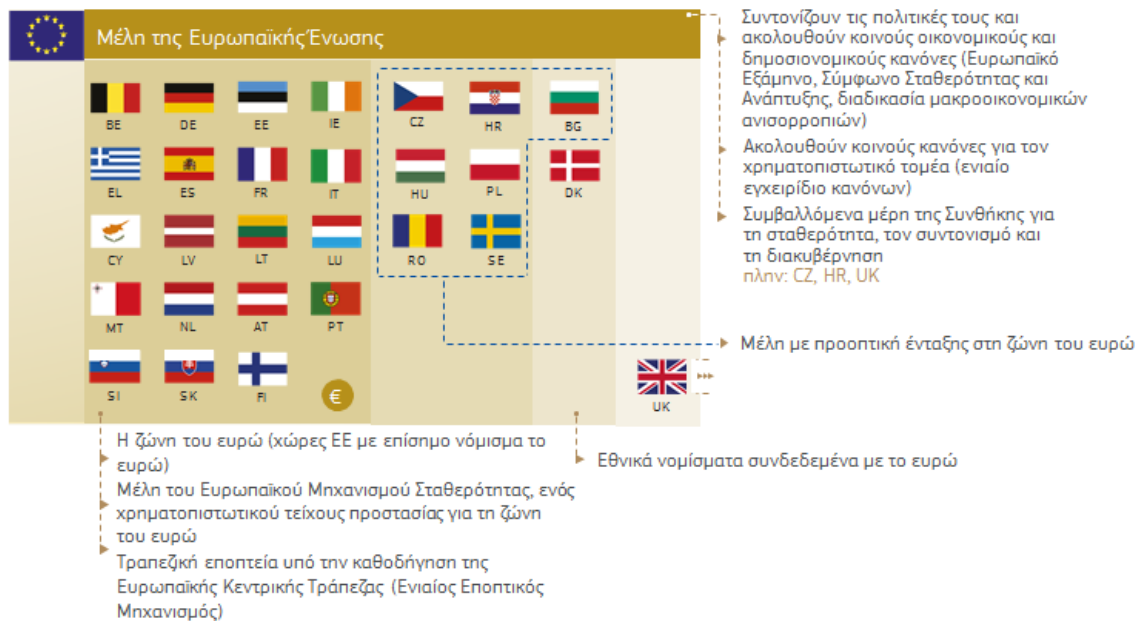
⁷ COM(2017) 358 final, 28 Ιουνίου 2017.

⁸ COM(2017) 2025, 1η Μαρτίου 2017.

⁹ Πρόεδρος Jean-Claude Juncker, Ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης 2017, της 13ης Σεπτεμβρίου 2017.

¹⁰ Θεματολόγιο των ηγετών: Οικοδόμηση του κοινού μέλλοντός μας - εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 20 Οκτωβρίου 2017.

Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση σήμερα

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η έκκληση υπέρ της ενότητας, της αποδοτικότητας και της δημοκρατικής λογοδοσίας στην ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης έχει ιδιαίτερη σημασία για την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης:

- **Ενότητα:** Το ευρώ είναι το ενιαίο νόμισμα της ΕΕ και ό,τι έχει σχεδιαστεί για τη ζώνη του ευρώ θα πρέπει επίσης να σχεδιαστεί για τα κράτη μέλη που αναμένεται να υιοθετήσουν το ευρώ στο μέλλον, και σε συνεργασία μαζί τους. Με εξαίρεση το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Δανία, **όλα τα κράτη μέλη εκτός ζώνης του ευρώ έχουν δεσμευτεί νομικά να υιοθετήσουν τελικά το ευρώ**¹¹. Επιπλέον, με την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου, οι οικονομίες της ζώνης του ευρώ θα αντιπροσωπεύουν το 85 % περίπου του συνολικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της ΕΕ. Η πολιτική και οικονομική ολοκλήρωση της ΕΕ, της οποίας η ενιαία αγορά είναι ο πυρήνας, σημαίνει ότι το μέλλον των κρατών μελών εντός ζώνης του ευρώ είναι αλληλένδετο με το μέλλον των κρατών μελών εκτός ζώνης του ευρώ, ενώ μία ισχυρή και σταθερή ζώνη του ευρώ είναι καίριας σημασίας για τα μέλη της, καθώς και για την ΕΕ στο σύνολό της. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι προτάσεις της παρούσας δέσμης μέτρων καλύπτουν τις ανάγκες και τα συμφέροντα των κρατών μελών που είναι τόσο εντός όσο και εκτός της ζώνης του ευρώ, δεδομένου ότι αποτελούν αλληλεξαρτώμενα μέρη της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.
- **Αποδοτικότητα:** Μια ισχυρότερη Οικονομική και Νομισματική Ένωση απαιτεί **ισχυρότερη διακυβέρνηση και αποτελεσματικότερη χρήση των διαθέσιμων πόρων**. Το σημερινό σύστημα εξακολουθεί να αντικατοπτρίζει ένα συνονθύλευμα αποφάσεων που έχουν ληφθεί για να αντιμετωπίσουν μια άνευ προηγουμένου κρίση. Το γεγονός αυτό οδήγησε μερικές φορές στον πολλαπλασιασμό των μέσων και σε ιδιαίτερα πολύπλοκους κανόνες, κάτι που αποτελεί πηγή

¹¹ Μεταξύ των κρατών μελών εκτός ζώνης του ευρώ, η Δανία και η Βουλγαρία έχουν συνδέσει το νόμισμά τους με το ευρώ από την καθιέρωσή του το 1999. Αντίθετα από τη Δανία, η Βουλγαρία δεν συμμετέχει στον Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II, αλλά το λεβ είναι συνδεδεμένο με το ευρώ μέσω καθεστώτος νομισματικού συμβουλίου.

περιπλοκών και δημιουργεί κινδύνους αλληλεπικαλύψεων. Η αύξηση των συνεργειών, ο εξορθολογισμός των διαδικασιών και η ένταξη των διακυβερνητικών συμφωνιών εντός του **νομικού πλαισίου της ΕΕ** θα ενίσχυε τη διακυβέρνηση και τη λήψη αποφάσεων. Ακριβώς για λόγους αποδοτικότητας, όλες οι αλλαγές που προτείνει η Επιτροπή με τη σημερινή δέσμη μέτρων μπορούν να υλοποιηθούν στο πλαίσιο των υφιστάμενων Συνθηκών της ΕΕ.

- **Δημοκρατική λογοδοσία:** Ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης συνεπάγεται επίσης μεγαλύτερη **πολιτική ευθύνη** και **διαφάνεια** όσον αφορά το ποιος αποφασίζει και τι στα διάφορα επίπεδα. Τούτο απαιτεί να έρχεται πιο κοντά στους πολίτες η ευρωπαϊκή διάσταση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και να τίθεται περισσότερο στο προσκήνιο των συζητήσεων σε εθνικό επίπεδο, αλλά και να διασφαλίζεται ότι, τόσο τα εθνικά κοινοβούλια όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έχουν επαρκείς εξουσίες εποπτείας σχετικά με τη διαχείριση της οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Τούτο αναμένεται επίσης να οδηγήσει σε μεγαλύτερη αποδοχή των συλλογικών αποφάσεων και διαφάνεια σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνονται και ανακοινώνονται.

Κατά τα τελευταία έτη, διατυπώθηκαν πολλές απόψεις σχετικά με την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Οι γνώμες μπορεί να διαφέρουν, αλλά υπάρχει **ευρεία συναίνεση** σχετικά με την ανάγκη να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος. Υπήρξαν επίσης πολύ σημαντικές συνεισφορές από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο¹² και σημαντικές συζητήσεις στην Ευρωομάδα¹³.

Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει συνοπτικά το σκεπτικό και το περιεχόμενο των πρωτοβουλιών που παρουσιάζονται σήμερα από την Επιτροπή. Στη συνέχεια υπενθυμίζει πώς η δέσμη αυτή μέτρων εντάσσεται σε έναν ευρύτερο **χάρτη πορείας για την εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης έως το 2025** και προβλέπει χρονοδιάγραμμα δράσης για τους επόμενους 18 μήνες.

2. ΟΙ ΣΗΜΕΡΙΝΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Όπως ανακοινώθηκε στην ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης το 2017 και στη συνοδευτική επιστολή προθέσεων, οι πρωτοβουλίες που παρουσιάζονται σήμερα καθορίζουν περαιτέρω βήματα προς την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

Επισκόπηση της σημερινής δέσμης μέτρων

Σήμερα, η Επιτροπή υποβάλλει τις ακόλουθες προτάσεις και πρωτοβουλίες:

- *Μια πρόταση για τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου που θα εντάσσεται στο νομικό πλαίσιο της Ένωσης.*

¹² Βλ. ιδίως τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2017, σχετικά με i) τη δημοσιονομική ικανότητα για τη ζώνη του ευρώ [2015/2344(INI)], ii) πιθανές εξελίξεις και αναπροσαρμογές στην τρέχουσα θεσμική δομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης [2014/2248(INI)] και iii) τη βελτίωση της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση τις δυνατότητες της Συνθήκης της Λισαβόνας [2014/2249(INI)].

¹³ Βλ. ιδίως: Ευρωομάδα της 6ης Νοεμβρίου 2017 σχετικά με τη «Δημοσιονομική ικανότητα και δημοσιονομικοί κανόνες για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση», Ευρωομάδα της 9ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την «Εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης — Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας» ή Ευρωομάδα της 10ης Ιουλίου 2017 σχετικά με την «Παρακολούθηση της εμβάθυνσης της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης».

- *Μια πρόταση για την ενσωμάτωση των ουσιαστικών διατάξεων της Συνθήκης για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στο νομικό πλαίσιο της Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη την κατάλληλη ευελιξία που προβλέπεται στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, σύμφωνα με όσα έχει προσδιορίσει η Επιτροπή από τον Ιανουάριο του 2015.*
- *Μια ανακοίνωση σχετικά με τα νέα δημοσιονομικά μέσα για τη σταθερότητα της ζώνης του ευρώ στο πλαίσιο της Ένωσης.*
- *Για την περίοδο 2018-2020, (1) στοχευμένες αλλαγές στον κανονισμό περί καθορισμού κοινών διατάξεων, ώστε να κινητοποιηθούν κονδύλια της ΕΕ για τη στήριξη των εθνικών μεταρρυθμίσεων και (2) μια πρόταση για την ενίσχυση του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων.*
- *Μια ανακοίνωση για τον Ευρωπαϊκό Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών.*

Μια πρόταση για τη σύσταση Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου.

Η παρούσα πρόταση αξιοποιεί την καθιερωμένη δομή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας μέσω της σύστασης **Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου** που θα εντάσσεται στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ. Τούτο είχε ήδη ανακοινωθεί στην έκθεση των πέντε Προέδρων, ενώ έχει επίσης ζητηθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο υπογράμμισε ότι είναι ανάγκη να εφοδιαστεί το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο με επαρκείς ικανότητες δανειοδοσίας και δανειοληψίας και μια σαφώς καθορισμένη εντολή¹⁴.

Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας δημιουργήθηκε στα τέλη Οκτωβρίου 2012 στο απόγειο της κρίσης. Η πίεση των γεγονότων κατά τη χρονική εκείνη στιγμή οδήγησε στην εξεύρεση διακυβερνητικής λύσης. Ωστόσο, ήταν ήδη σαφές ότι τα ίδια αποτελέσματα θα μπορούσαν επίσης να επιτευχθούν στο πλαίσιο των Συνθηκών της ΕΕ, όπως αναφέρεται, για παράδειγμα, στο «Σχέδιο στρατηγικής για μια βαθιά και ουσιαστική Οικονομική και Νομισματική Ένωση»¹⁵.

Με την πάροδο των ετών, η συμβολή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας αποδείχθηκε αποφασιστικής σημασίας για τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στη ζώνη του ευρώ. Τούτο επιτεύχθηκε με την παροχή πρόσθετης χρηματοδοτικής στήριξης σε κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ που βρίσκονταν σε κίνδυνο. Η μετατροπή του μηχανισμού αυτού σε Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο θα ενισχύσει περαιτέρω τη **θεσμική του εδραίωση**. Θα βοηθήσει να δημιουργηθούν νέες συνέργειες στο πλαίσιο της ΕΕ, ειδικότερα σε σχέση με τη διαφάνεια, τον νομικό έλεγχο και την αποτελεσματικότητα των χρηματοδοτικών πόρων της ΕΕ και, ως εκ τούτου, θα προσφέρει καλύτερη στήριξη στα κράτη μέλη. Επίσης, θα συμβάλει στη βελτίωση της συνεργασίας με την Επιτροπή και της λογοδοσίας έναντι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Τούτο θα γίνει χωρίς να επηρεάζεται ο τρόπος με τον οποίο οι εθνικές κυβερνήσεις θα λογοδοτούν στα κοινοβούλια των χωρών τους και με διατήρηση των δεσμεύσεων του υπάρχοντος Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας.

Η πρωτοβουλία λαμβάνει τη μορφή της πρότασης κανονισμού του Συμβουλίου, η οποία υπόκειται στην έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 352 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο 352 επιτρέπει την ενσωμάτωση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας στο πλαίσιο της Ένωσης, καθώς το εν λόγω μέτρο κρίνεται απαραίτητο

¹⁴ Βλ. ιδίως το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη δημοσιονομική ικανότητα για τη ζώνη του ευρώ [2015/2344(INI)], της 16ης Φεβρουαρίου 2017.

¹⁵ COM(2012)777 «Σχέδιο στρατηγικής για μια βαθιά και ουσιαστική Οικονομική και Νομισματική Ένωση», 28 Νοεμβρίου 2012.

για να διασφαλιστεί η **χρηματοπιστωτική σταθερότητα της ζώνης του ευρώ**¹⁶ και οι Συνθήκες δεν προβλέπουν άλλη νομική βάση προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο συγκεκριμένος στόχος για την ΕΕ¹⁷. Η παράγραφος 2 του εν λόγω άρθρου προβλέπει ρητά ότι τα εθνικά κοινοβούλια έχουν εν προκειμένω έναν ρόλο. Ιστορικά, πολλές σημαντικές αποφάσεις που έχουν προλειάνει το έδαφος για την εγκαθίδρυση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης έχουν ως βάση το τότε αντίστοιχο του άρθρου 352. Για παράδειγμα, αποφάσεις για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Νομισματικής Συνεργασίας, την ευρωπαϊκή νομισματική μονάδα και τους πρώτους μηχανισμούς στήριξης των ισοζυγίων πληρωμών ελήφθησαν δυνάμει του άρθρου 235 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, τον πρόδρομο του άρθρου 352.

Η πρόταση συμπληρώνεται από σχέδιο κειμένου που θα μπορούσε να εξελιχθεί σε **διακυβερνητική συμφωνία** ώστε τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να συμφωνήσουν μεταξύ τους σχετικά με τη μεταφορά κονδυλίων από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας στο Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο. Προβλέπει επίσης ότι το Ταμείο θα διαδεχθεί και θα αντικαταστήσει τον ΕΜΣ, συμπεριλαμβανομένης της νομικής του κατάστασης, με όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που αυτό συνεπάγεται.

Σύμφωνα με τη σημερινή πρόταση, το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο θα συσταθεί ως **ενιαία νομική οντότητα σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης**. Θα διαδεχθεί τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, οι τρέχουσες οικονομικές και θεσμικές δομές του οποίου, κατ' ουσίαν, θα διατηρηθούν. Τούτο σημαίνει ότι το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο θα συνεχίσει να παρέχει στήριξη για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στα κράτη μέλη που τη χρειάζονται, να συγκεντρώνει κεφάλαια με την έκδοση τίτλων της κεφαλαιαγοράς και να διενεργεί συναλλαγές στη χρηματαγορά. Τα μέλη του δεν θα αλλάξουν και η συμμετοχή επιπλέον κρατών μελών θα παραμείνει δυνατή, μετά την προσχώρηση τους στη ζώνη του ευρώ.

Δεδομένου ότι το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο θα καταστεί όργανο της Ένωσης, ορισμένες στοχευμένες προσαρμογές είναι αναγκαίες στην τρέχουσα δομή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας. Οι προσαρμογές επεξηγούνται στην αιτιολογική έκθεση του κανονισμού. Περιλαμβάνουν την **έγκριση, από το Συμβούλιο**, των αποφάσεων που θα λαμβάνει στο πλαίσιο διακριτικής ευχέρειας το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο.

Επιπλέον, με τη σημερινή πρόταση προστίθεται περιορισμένος αριθμός νέων χαρακτηριστικών.

¹⁶ Η ανάγκη ενός οργάνου όπως ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας για τη διασφάλιση της σταθερότητας της ζώνης του ευρώ βασίζεται σε πραγματικά στοιχεία και επιβεβαιώνεται από το άρθρο 136 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ, καθώς και την δεύτερη αιτιολογική σκέψη της Συνθήκης του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, που αναφέρονται στον σημερινό ΕΜΣ ως «μηχανισμό σταθερότητας ο οποίος θα ενεργοποιείται εφόσον κρινεται απαραίτητο προκειμένου να διασφαλίζεται η σταθερότητα της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της».

¹⁷ Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ήδη εξετάσει το ενδεχόμενο χρήσης του άρθρου 352 για τη θέσπιση ενός ενωσιακού φορέα αρμόδιου για την παροχή χρηματοδοτικής στήριξης προς διασφάλιση της σταθερότητας της ζώνης του ευρώ. Βλ. «υπόθεση Pringle» (απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2012, υπόθεση C-370/12, EU:C:2012:756, σκέψη 67). Όπως επισημαίνεται στην υποσημείωση 15, το Σχέδιο στρατηγικής της Επιτροπής του 2012 ανέφερε επίσης την πιθανή χρήση του άρθρου 352

Πρώτον, το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο θα είναι σε θέση να παράσχει τον **κοινό μηχανισμό ασφαλείας στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης**. Πρόκειται για σημαντικό συστατικό στοιχείο του δεύτερου πυλώνα της Τραπεζικής Ένωσης - του Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης¹⁸.

Όταν είχε εγκριθεί ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης το 2013, τα κράτη μέλη είχαν συμφωνήσει και για τη δημιουργία ενός **μηχανισμού ασφαλείας για το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης**. Το ενδεχόμενο αυτό είχε εξεταστεί ως λύση έσχατης ανάγκης, η οποία επρόκειτο να ενεργοποιείται μόνον εφόσον οι άμεσα διαθέσιμοι πόροι του Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης αποδεικνύονταν ανεπαρκείς για κεφαλαιακούς σκοπούς ή σκοπούς ρευστότητας. Τα κράτη μέλη είχαν επίσης συμφωνήσει ότι ο εν λόγω μηχανισμός θα πρέπει να είναι δημοσιονομικά ουδέτερος μεσοπρόθεσμα, έτσι ώστε το κόστος της ενδεχόμενης λειτουργίας του να μπορούσε να ανακτηθεί από τον τραπεζικό τομέα της ζώνης του ευρώ.

Οι νέοι κανόνες της ΕΕ σχετικά με την τραπεζική εποπτεία και εξυγίανση που αναπτύχθηκαν μετά την κρίση μείωσαν σημαντικά την πιθανότητα εμφάνισης και τον δυνητικό αντίκτυπο των πτωχεύσεων τραπεζών. Ωστόσο, ένας κοινός δημοσιονομικός μηχανισμός ασφαλείας εξακολουθεί να είναι απαραίτητος για να ενισχυθεί η χρηματοδοτική ικανότητα του Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης. Ο εν λόγω μηχανισμός ασφαλείας θα ενέπνεε εμπιστοσύνη στο τραπεζικό σύστημα, ενισχύοντας την αξιοπιστία των μέτρων που λαμβάνει το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης. Αυτό με τη σειρά του θα μειώσει την πιθανότητα εμφάνισης μιας κατάστασης η οποία θα απαιτούσε προσφυγή στον εν λόγω μηχανισμό.

Σήμερα είναι ευρέως αποδεκτό ότι ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας — στο μέλλον, το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο — είναι ο πλέον κατάλληλος να παράσχει έναν τέτοιο μηχανισμό ασφαλείας υπό τη μορφή πιστωτικού ορίου ή εγγυήσεων στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης. Τούτο αντικατοπτρίζεται στη σημερινή πρόταση, η οποία ορίζει επίσης τις κατάλληλες διαδικασίες λήψης αποφάσεων προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο μηχανισμός ασφαλείας μπορεί να ενεργοποιηθεί γρήγορα, εάν χρειαστεί. Προτείνονται επίσης ειδικές ρυθμίσεις για την κάλυψη των θεμιτών συμφερόντων των κρατών εκτός ζώνης του ευρώ που έχουν προσχωρήσει στην Τραπεζική Ένωση.

Δεύτερον, όσον αφορά τη **διακυβέρνηση**, η πρόταση περιλαμβάνει τη δυνατότητα ταχύτερης λήψης αποφάσεων σε ειδικές επείγουσες περιπτώσεις. Προτείνεται η διατήρηση της ομοφωνίας για όλες τις σημαντικές αποφάσεις με δημοσιονομικό αντίκτυπο (π.χ. προσκλήσεων καταβολής κεφαλαίου). Ωστόσο, προτείνεται η ενισχυμένη ειδική πλειοψηφία, η οποία απαιτεί το 85 % των ψήφων, για τη λήψη ειδικών αποφάσεων στήριξης της σταθερότητας, εκταμιεύσεων και ενεργοποίησης του μηχανισμού ασφαλείας.

Τρίτον, όσον αφορά τη **διαχείριση των προγραμμάτων χρηματοδοτικής συνδρομής**, η πρόταση προβλέπει μια πιο άμεση συμμετοχή του ENT, μαζί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Τέταρτον, η πρόταση αναφέρεται στη δυνατότητα ανάπτυξης **νέων χρηματοδοτικών μέσων** από το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο. Με την πάροδο του χρόνου, τα μέσα αυτά θα μπορούσε να

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 806/2014. Το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ) είναι η αρχή εξυγίανσης μεγάλων και συστημικά σημαντικών τραπεζών στη ζώνη του ευρώ, λειτουργεί δε από τον Ιανουάριο του 2016. Το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (SRF) χρηματοδοτείται με εισφορές του τραπεζικού τομέα της ζώνης του ευρώ. Μπορεί να χρησιμοποιείται για να χρηματοδοτήσει το κόστος εξυγίανσης, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται όλοι οι όροι του πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων, περιλαμβανομένης του ελάχιστου ποσού διάσωσης με ίδια μέσα του 8% των συνολικών υποχρεώσεων της εκάστοτε τράπεζας.

συμπληρώσουν ή να υποστηρίξουν άλλα ενωσιακά χρηματοδοτικά μέσα και προγράμματα. Οι συνέργειες αυτές θα μπορούσε να αποδειχθούν ιδιαίτερα χρήσιμες εάν το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο χρειαστεί να διαδραματίσει στο μέλλον υποστηρικτικό ρόλο σε μια ενδεχόμενη λειτουργία σταθεροποίησης.

Με τις αλλαγές αυτές, το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο θα καθιερωθεί ως ισχυρό όργανο διαχείρισης κρίσεων εντός του πλαισίου της Ένωσης, **σε πλήρη συνέργεια με άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ**. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή θα διατηρήσουν τις αρμοδιότητες και τις ευθύνες τους στους τομείς της οικονομικής και δημοσιονομικής επιτήρησης και του συντονισμού των πολιτικών, όπως ορίζεται στις Συνθήκες της ΕΕ.

Η πρακτική συνεργασία μπορεί και αυτή να εντατικοποιηθεί με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση των κρατών μελών, τη συνεργασία με τους συμμετέχοντες στην αγορά και την αποφυγή αλληλεπικάλυψης των δραστηριοτήτων. Περαιτέρω συνεργασία μπορεί να επιδιωχθεί ανάλογα με την περαιτέρω πρόοδο προς την κατεύθυνση της ενδυνάμωσης της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

Μια πρόταση για την ενσωμάτωση των ουσιαστών διατάξεων της Συνθήκης για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στο νομικό πλαίσιο της Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη την κατάλληλη ευελιξία που προβλέπεται στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, σύμφωνα με όσα έχει προσδιορίσει η Επιτροπή από τον Ιανουάριο του 2015

Η Συνθήκη για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση είναι μια διακυβερνητική συνθήκη που υπεγράφη από 25 κράτη μέλη της ΕΕ,¹⁹ συμπληρώνει δε το δημοσιονομικό πλαίσιο της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Η σημερινή πρόταση εφαρμόζει το άρθρο 16 αυτής, που ορίζει ότι όλα τα συμβαλλόμενα μέρη δεσμεύονται νομικά να λάβουν τα αναγκαία μέτρα, με στόχο την ενσωμάτωση των ουσιαστικών διατάξεων της εν λόγω συνθήκης στο νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εντός πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της, ήτοι την 1η Ιανουαρίου 2018²⁰. Θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, κατά τον χρόνο διαπραγματεύσεως της συνθήκης, ιδίως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Επιτροπή επέμειναν στην ένταξή της στο δίκαιο της ΕΕ εντός καθορισμένου χρονοδιαγράμματος, κάτι που τα κράτη μέλη δέχθηκαν στο άρθρο 16.

Όπως και στην περίπτωση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, η απόφαση σύναψης της Συνθήκης για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, ως διακυβερνητικής συνθήκης το 2012, πρέπει να θεωρηθεί ως προϊόν των περιστάσεων της περιόδου εκείνης. Ωστόσο, τόσο η δέσμευση που ανελήφθη στο πλαίσιο του άρθρου 16, όσο και το γεγονός ότι η μεταγενέστερη νομοθεσία (γνωστή ως «δίπτυχο») έχει ήδη

¹⁹ Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κύπρος, Γερμανία, Δανία, Εσθονία, Ισπανία, Γαλλία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Ιρλανδία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Λετονία, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Πολωνία, Ρουμανία, Σουηδία, Φινλανδία, Σλοβενία και Σλοβακία.

²⁰ Το άρθρο 16 της Συνθήκης για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση προβλέπει τα εξής: « εντός πέντε ετών, κατ' ανώτατο όριο, από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας συνθήκης, βάσει εκτίμησης της κτηθείσας κατά την εφαρμογή της εμπειρίας, λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα, σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με στόχο την ενσωμάτωση των ουσιαστικών διατάξεων της παρούσας συνθήκης στο νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

ενσωματώσει πολλά στοιχεία της, βάσει του δικαίου της ΕΕ, δείχνουν ότι η πρόθεση να βρεθούν λύσεις ενωσιακού χαρακτήρα ήταν εξαρχής παρούσα. Η υπαγωγή των ουσιαστικών διατάξεων της Συνθήκης για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στο δίκαιο της ΕΕ έχει ζητηθεί επίσης επανειλημμένα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,²¹ το οποίο υποστήριξε ότι η διακυβέρνηση μιας ουσιαστικής Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, για να είναι όντως νομιμοποιημένη και δημοκρατική, πρέπει να ενταχθεί στο θεσμικό πλαίσιο της Ένωσης.

Η σημερινή πρωτοβουλία λαμβάνει τη μορφή της πρότασης για οδηγία του Συμβουλίου, για την οποία απαιτείται διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 14 εδάφιο 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή είναι η μοναδική διαθέσιμη νομική βάση στη Συνθήκη. Η Επιτροπή θα λάβει δεόντως υπόψη τις απόψεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατά τη διαδικασία. Η πρόταση ισχύει για όλα τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και περιλαμβάνει διατάξεις συμμετοχής («opt-in») για κράτη μέλη εκτός ζώνης του ευρώ.

Η προτεινόμενη οδηγία ενσωματώνει την ουσία του άρθρου 3 της Συνθήκης για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση, που αποτελεί μέρος του αποκαλούμενου **δημοσιονομικού συμφώνου**. Το εν λόγω άρθρο απαιτεί την εφαρμογή κανόνα περί ισοσκελισμένου προϋπολογισμού σε διαρθρωτικούς όρους μαζί με έναν μηχανισμό διόρθωσης σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης. Όπως ανέφερε η Επιτροπή στις αρχές του τρέχοντος έτους,²² οι διατάξεις βάσει του εν λόγω άρθρου έχουν ήδη μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο.

Η ενσωμάτωση του δημοσιονομικού συμφώνου στο δίκαιο της Ένωσης θα επιτρέψει την **απλούστευση του νομικού πλαισίου** και τη **συνεχή και βελτιωμένη παρακολούθηση** ως μέρος του συνολικού πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Αυτό ιδίως θα συμπληρώσει και θα ενισχύσει τα υφιστάμενα δημοσιονομικά πλαίσια, σκοπός των οποίων είναι να επιτευχθεί σύγκλιση σε συνετά επίπεδα δημόσιου χρέους. Ταυτόχρονα, η πρόταση λαμβάνει υπόψη την κατάλληλη ευελιξία που προβλέπεται στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και την οποία έχει επισημάνει η Επιτροπή από τον Ιανουάριο του 2015²³. Οι διατάξεις αυτές είναι, κατά συνέπεια, απόλυτα συμβατές με τους υφιστάμενους κανόνες που ορίζονται στο πρωτογενές και παράγωγο δίκαιο.

Η πρόταση τονίζει επίσης την αξία, και διατηρεί την πρακτική, των διακοινοβουλευτικών συνεδριάσεων που διεξάγονται σε ετήσια βάση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και των κανόνων ψηφοφορίας μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών που περιέχονται στη Συνθήκη για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση.

Μια ανακοίνωση σχετικά με τα νέα δημοσιονομικά μέσα για τη σταθερότητα της ζώνης του ευρώ στο πλαίσιο της Ένωσης

Στην ομιλία του για την κατάσταση της Ένωσης, ο Πρόεδρος Juncker τόνισε ότι δεν χρειάζονται παράλληλες δομές: «δεν χρειαζόμαστε προϋπολογισμό για τη ζώνη του ευρώ αλλά μια ισχυρή γραμμή προϋπολογισμού για τη ζώνη του ευρώ εντός του προϋπολογισμού της ΕΕ». Τα **έγγραφα**

²¹ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τα προβλήματα συνταγματικής φύσης από μια πολυεπίπεδη διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση [P7_TA(2013)0598] και ψήφισμα, της 24ης Ιουνίου 2015, σχετικά με την επανεξέταση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης: ανασκόπηση και προκλήσεις [P8_TA(2015)0238].

²² COM(2017) 1201 final, της 22ας Φεβρουαρίου 2017.

²³ COM(2015) 12, της 13ης Ιανουαρίου 2015.

προβληματισμού σχετικά με την εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και για **το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ** περιγράφουν τις κοινές προκλήσεις για τον εκσυγχρονισμό των δημοσίων οικονομικών της ΕΕ εν γένει και τις ανάγκες της ζώνης του ευρώ ειδικότερα. Η σημερινή ανακοίνωση οραματίζεται τους τρόπους με τους οποίους ορισμένες δημοσιονομικές λειτουργίες που είναι ουσιώδεις για τη ζώνη του ευρώ και την ΕΕ στο σύνολό της μπορούν να αναπτυχθούν εντός του πλαισίου των δημοσίων οικονομικών της ΕΕ του σήμερα και του αύριο.

Η ανακοίνωση υπενθυμίζει όσα μπορούν να επιτευχθούν εντός του ισχύοντος δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ και παρουσιάζει διάφορες ιδέες και επιλογές, ορισμένες εκ των οποίων ανοίγουν τον δρόμο για **μελλοντικές προτάσεις σε σχέση με το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο μετά το 2020**.

Η ανακοίνωση εξετάζει τέσσερις ειδικές λειτουργίες που είναι απαραίτητες για την εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Προτείνει συγκεκριμένα βήματα για κάθε μία από αυτές:

- **Υποστήριξη των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων** μέσω: 1) ενός εργαλείου υλοποίησης μεταρρυθμίσεων για τη στήριξη των πακέτων μεταρρυθμιστικών δεσμεύσεων που έχουν συμφωνηθεί με κράτη μέλη και 2) τεχνικής υποστήριξης κατόπιν αιτήματος κρατών μελών·
- **Ειδικός μηχανισμός σύγκλισης για τα κράτη μέλη που είναι σε πορεία υιοθέτησης του ευρώ·**
- **Μηχανισμός ασφαλείας για την Τραπεζική Ένωση** μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας / Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου, όπως διευκρινίστηκε ανωτέρω·
- **Λειτουργία σταθεροποίησης** που θα συγκεντρώνει διάφορα ταμεία και χρηματοδοτικά μέσα σε επίπεδο ΕΕ και ζώνης του ευρώ, ώστε να χρησιμοποιηθούν για τη διατήρηση του επιπέδου των επενδύσεων σε περίπτωση μεγάλων ασύμμετρων κραδασμών.

Για την περίοδο 2018-2020, η Επιτροπή προτίθεται να αναπτύξει μερικές από τις ιδέες αυτές και να τις δοκιμάσει στην πράξη για την υποστήριξη των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και της δημιουργίας ικανοτήτων. Για τον σκοπό αυτό, μαζί με την παρούσα δέσμη μέτρων παρουσιάζονται οι ακόλουθες πρωτοβουλίες:

- **Πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού περί καθορισμού κοινών διατάξεων**, όπως εξηγείται κατωτέρω, προκειμένου να επεκταθούν οι δυνατότητες χρήσης του αποθεματικού επίδοσης των υφιστάμενων Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων.
- **Πρόταση για την ενίσχυση του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων**, όπως εξηγείται κατωτέρω, για την ενίσχυση της τεχνικής υποστήριξης που διατίθεται για όλα τα κράτη μέλη και τη δημιουργία ειδικού άξονα εργασιών που θα υποστηρίξει τα κράτη μέλη εκτός ζώνης του ευρώ κατά τη διαδικασία σύγκλισης.

Οι λοιπές προτάσεις που αναφέρονται εδώ θα ακολουθήσουν στο πλαίσιο του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου μετά το 2020, για το οποίο θα υποβληθούν αναλυτικές προτάσεις τον **Μάιο του 2018**. Η Επιτροπή θα λάβει προσεκτικά υπόψη τις παρατηρήσεις που θα έχουν διατυπωθεί έως τότε.

Στοχευμένες τροποποιήσεις στον κανονισμό περί καθορισμού κοινών διατάξεων

Ως προετοιμασία για το νέο εργαλείο υλοποίησης μεταρρυθμίσεων που προαναφέρθηκε, η Επιτροπή προτείνει να δοκιμαστεί ένα νέο εργαλείο δημοσιονομικής στήριξης σε πιλοτική φάση για την περίοδο 2018-2020. Η πρόταση αυτή λαμβάνει τη μορφή στοχευμένων τροποποιήσεων του κανονισμού περί

καθορισμού κοινών διατάξεων²⁴. Στόχος της είναι να προσφέρει επιπλέον ευελιξία όσον αφορά τη χρήση, εκ μέρους των κρατών μελών, **του αποθεματικού επίδοσης των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων**. Θα εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος να αποφασίσει εάν προτίθεται να διαθέσει μέρος του αποθεματικού επίδοσής του σε αυτό το νέο εργαλείο.

Στόχος του εν λόγω εργαλείου θα είναι η στήριξη της εφαρμογής των εθνικών μεταρρυθμίσεων, οι οποίες θα προσδιορίζονται μέσω του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής και θα αποτελούν μέρος των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων που υποβάλλουν τα κράτη μέλη. Άπαξ και επέρχεται συμφωνία επί των μεταρρυθμιστικών δεσμεύσεων ενός κράτους μέλους, με σαφώς καθορισμένους στόχους και ορόσημα, η Επιτροπή θα παρακολουθεί και θα αξιολογεί την εφαρμογή τους πριν από την εκταμίευση της στήριξης.

Η πρόταση δεν μεταβάλλει το συνολικό επίπεδο των δαπανών των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων στο τρέχον Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο. Τα διδάγματα που θα αντληθούν από την πρωτοβουλία αυτή θα ληφθούν υπόψη στις προτάσεις για την περίοδο μετά το 2020.

Πρόταση για την ενίσχυση του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων

Εν συνεχεία της έκθεσης των πέντε Προέδρων, η Επιτροπή συνέστησε στα τέλη του 2015 την **Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων**. Στόχος της εν λόγω Υπηρεσίας είναι η παροχή τεχνικής στήριξης σε κράτη μέλη, ώστε να τα βοηθήσει στον σχεδιασμό και την υλοποίηση συγκεκριμένων μεταρρυθμίσεων ή να ενισχύσει τη συνολική ικανότητά τους για μεταρρυθμίσεις. Το πρόγραμμα βοήθησε με ιδιαίτερη επιτυχία κράτη μέλη να σχεδιάσουν μεταρρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Έχει πλέον καταστεί σαφές ότι η ζήτηση για αυτό το είδος τεχνικής βοήθειας υπερβαίνει κατά πολύ τους πόρους που είχαν αρχικά διατεθεί μέσω του **Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων**.

Ταυτόχρονα, όπως ανέφερε ο Πρόεδρος Juncker στην ομιλία του για την κατάσταση της Ένωσης, υπάρχει σαφής ανάγκη να σκεφτούμε προνοητικά και να στηρίξουμε τα κράτη μέλη εκτός ζώνης του ευρώ κατά την προετοιμασία τους για την προσχώρηση στο ευρώ, όταν το επιθυμούν. Ένα από τα διδάγματα από την κρίση είναι ότι η επίτευξη σύγκλισης και η δημιουργία ισχυρών οικονομικών δομών είναι ζωτικής σημασίας για την ευημερία της Ένωσης και, ιδίως, για την ομαλή λειτουργία του ενιαίου νομίσματος.

Η εξειδικευμένη τεχνική υποστήριξη σε κράτη μέλη εκτός ζώνης του ευρώ μπορεί να αποβεί χρήσιμη κατά τη διαδικασία πραγματικής σύγκλισης. Αυτό ισχύει ιδίως σε τομείς όπως η διαχείριση των δημοσίων οικονομικών, η δημόσια διοίκηση, ο χρηματοπιστωτικός τομέας, καθώς και οι αγορές εργασίας και προϊόντων.

²⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και, το Ταμείο Συνοχής και Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320-469).

Για τους δύο αυτούς λόγους, η Επιτροπή προτείνει σήμερα **τροποποίηση του κανονισμού για τη θέσπιση Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων**²⁵. Στόχος της είναι να διπλασιάσει τη χρηματοδότηση που προβλέπεται για δραστηριότητες τεχνικής βοήθειας έως το 2020, ώστε να φτάσει το ποσό των 300 εκατ. EUR για την περίοδο 2017-2020. Τα διδάγματα που θα αντληθούν θα ληφθούν υπόψη στις προτάσεις για την περίοδο μετά το 2020.

Μια ανακοίνωση για τον Ευρωπαϊό Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών

Στην ομιλία του για την κατάσταση της Ένωσης, ο Πρόεδρος Juncker υποστήριξε την ιδέα ενός **Ευρωπαϊού Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών**. Σύμφωνα με την αρχή ότι η «λειτουργία επιβάλλει το σχήμα», ο ρόλος του Υπουργού θα είναι καθοριστικής σημασίας προκειμένου να ενισχυθεί η συνοχή, η αποτελεσματικότητα, η διαφάνεια και η δημοκρατική λογοδοσία της οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Είναι σημαντικό να σημειωθεί επίσης ότι η συγχώνευση των καθηκόντων ενός αρμόδιου Επιτρόπου, ενδεχομένως Αντιπροέδρου της Επιτροπής, με τα καθήκοντα του Προέδρου της Ευρωομάδας είναι ήδη δυνατή με βάση τις ισχύουσες Συνθήκες της ΕΕ²⁶.

Η υφιστάμενη αρχιτεκτονική της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης είναι εγγενώς περίπλοκη. Οι αρμοδιότητες, τα καθήκοντα και τα μέσα ασκούνται από διαφορετικούς φορείς, εντός ποικίλων πλαισίων, που ενίοτε αλληλεπικαλύπτονται. Η κατάσταση αυτή δεν είναι η βέλτιστη ούτε για τους πολίτες ούτε για τους πολιτικούς ιθύνοντες της ΕΕ, διότι παρακωλύει την ικανότητα διατύπωσης και προώσπισης του κοινού οικονομικού συμφέροντος της ΕΕ και της ζώνης του ευρώ ειδικότερα. Η ανάγκη αυτή γίνεται όλο και πιο αισθητή με την πάροδο των ετών, δεδομένου ότι το ευρώ έχει καταστεί ηγετικό νόμισμα διεθνώς και ότι ενισχύονται διάφορες διαστάσεις της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Αυτός είναι επίσης ένας από τους λόγους πίσω από το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει ενισχύσει τον εσωτερικό συντονισμό της μέσω της ανάθεσης νέων οριζόντιων ρόλων στους αντιπροέδρους της για τον συντονισμό των διαφόρων χαρτοφυλακίων οικονομικής, χρηματοπιστωτικής και κοινωνικής πολιτικής.

Η σημερινή ανακοίνωση, ατενίζοντας το μέλλον, περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο ορισμένες από τις υφιστάμενες λειτουργίες μπορούν να συνδυαστούν υπό την αιγίδα ενός Ευρωπαϊού Υπουργού, ώστε να εξυπηρετείται το γενικό συμφέρον της οικονομίας της ΕΕ και της ζώνης του ευρώ, να ενισχυθεί ο συντονισμός των πολιτικών και να βελτιωθεί το μείγμα πολιτικών σε όλα τα επίπεδα. Ο Ευρωπαίος Υπουργός θα εποπτεύει επίσης τη χρήση των δημοσιονομικών μέσων της ΕΕ και της ζώνης του ευρώ και θα επιδιώκει να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπός τους ώστε να στηρίζονται οι κοινές προτεραιότητες.

Η ανακοίνωση περιγράφει επίσης το πιθανό θεσμικό πλαίσιο εντός του οποίου θα κινείται ο Υπουργός. Ο Υπουργός αναμένεται να ενισχύσει την ευρωπαϊκή διάσταση της χάραξης οικονομικής πολιτικής και να διασφαλίσει μεγαλύτερο κοινοβουλευτικό έλεγχο σε επίπεδο ΕΕ, χωρίς να θέτει υπό αμφισβήτηση τις εθνικές αρμοδιότητες. Με τον συνδυασμό των υφιστάμενων λειτουργιών και της εμπειρογνωμοσύνης που διατίθεται σε επίπεδο ΕΕ, ο Υπουργός αναμένεται να συμβάλει στη

²⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/825 για τη θέσπιση του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων για την περίοδο 2017 έως 2020 και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (ΕΕ L της 19.05.2017, σ. 129).

²⁶ Το άρθρο 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 14 σχετικά με την Ευρωομάδα, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θέτει τους κανόνες για την εκλογή του προέδρου της Ευρωομάδας. Δεν υπάρχει ασυμβατότητα μεταξύ του ρόλου αυτού και του μέλους της Επιτροπής.

δημιουργία αποτελεσματικότερου πλαισίου διακυβέρνησης, το οποίο θα συμπληρώνει και θα διευκολύνει την άσκηση εθνικών αρμοδιοτήτων, καθώς και την αλληλεπίδρασή τους σε επίπεδο ΕΕ.

Η δημιουργία μιας τέτοιας θέσης θα μπορούσε να γίνει σε στάδια. Ο ρόλος του Υπουργού ως Αντιπροέδρου της Επιτροπής θα μπορούσε να καθιερωθεί με τον **διορισμό της επόμενης Επιτροπής, τον Νοέμβριο του 2019**. Για την ανάληψη εκ μέρους του της προεδρίας της Ευρωομάδας, η Ευρωομάδα θα μπορούσε να συμφωνήσει άτυπα ότι ο υπουργός θα εκλεγεί πρόεδρος της επί **δύο συνεχόμενες θητείες**, συμφωνώντας έτσι στην ευθυγράμμιση της θητείας του με τη θητεία της Επιτροπής.

3. ΧΑΡΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Από τις γενικές αρχές μέχρι την εφαρμογή στην πράξη, απαιτείται ένας αποφασιστικός προσανατολισμός και κατάλληλη αλληλουχία κινήσεων. Δίνοντας συνέχεια στην έκθεση των πέντε Προέδρων, το έγγραφο προβληματισμού σχετικά με την εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, καθόρισε χάρτη πορείας για την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης έως το 2025, ο οποίος παραμένει επίκαιρος.

Η σημερινή δέσμη μέτρων αποτελεί μέρος αυτού του ευρύτερου θεματολογίου. Λειτουργεί συμπληρωματικά ως προς τα βήματα που έχουν ήδη γίνει αλλά και ως προς τα επερχόμενα βήματα. Εν γένει, χρειάζεται να σημειωθεί πρόοδος σε τέσσερις συμπληρωματικούς τομείς: **1) Χρηματοοικονομική Ένωση 2) Δημοσιονομική Ένωση 3) Οικονομική Ένωση και 4) τη δημοκρατική λογοδοσία και ενισχυμένη διακυβέρνηση.**

Για να γίνουν τα πρώτα βήματα, είναι σημαντικό να γνωρίζει κανείς την κατεύθυνση και τον δρόμο που θα ακολουθήσει. Θέλοντας να θέσει ένα πλαίσιο για τις μελλοντικές εργασίες, η παρούσα ανακοίνωση προσδιορίζει τις πρωτοβουλίες που πρέπει να συζητηθούν και να εγκριθούν από τους συννομοθέτες της ΕΕ κατά τους επόμενους δεκαοκτώ μήνες. Ο χάρτης πορείας αυτός παρουσιάζεται και σε προσάρτημα, τα δε κύρια στοιχεία του αναφέρονται κατωτέρω. Χαράσσει επίσης μια πιθανή πορεία προς το 2025.

Χρηματοοικονομική Ένωση

Η θέσπιση της Τραπεζικής Ένωσης και της Ένωσης Κεφαλαιαγορών έχει μειώσει σημαντικά τους εναπομένοντες κινδύνους στον χρηματοπιστωτικό τομέα της ΕΕ, έχει αλλάξει τα βασικά οικονομικά μεγέθη και έχει συμβάλει στη σταθερότητα και την ανθεκτικότητα. Ωστόσο, τα εκκρεμή τμήματα των εργασιών πρέπει να ολοκληρωθούν το ταχύτερο δυνατόν.

Η **Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης**, που δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο του 2017, περιλαμβάνει μια ρεαλιστική πορεία για μια ταχεία συμφωνία επί των εκκρεμών ζητημάτων. Ο συγκεκριμένος χάρτης πορείας παρατίθεται επίσης σε προσάρτημα. Τούτο περιλαμβάνει εν πρώτοις και κατά κύριο λόγο την ολοκλήρωση των μέτρων **μείωσης του κινδύνου** για την περαιτέρω ενίσχυση της ανθεκτικότητας των τραπεζών της ΕΕ. Για ορισμένες πρωτοβουλίες που είναι υπό διαπραγμάτευση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, ιδίως

για τη δέσμη μέτρων για τον τραπεζικό τομέα του Νοεμβρίου 2016²⁷, καθώς και για την πρόταση για την αφερεγγυότητα και την αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων, χρειάζεται να επέλθει συμφωνία το 2018. Η αποφασιστική πρόοδος είναι επίσης απαραίτητη στο πλαίσιο των εν εξελίξει εθνικών και ευρωπαϊκών εργασιών σε σχέση με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, που εξακολουθούν να αποτελούν πρόκληση για τμήματα του τραπεζικού τομέα²⁸. Παράλληλα, θα πρέπει να επέλθει συμφωνία μεταξύ των συννομοθετών επί της προτάσεως για ένα **ευρωπαϊκό σύστημα ασφάλισης καταθέσεων**²⁹, μέχρι τα **τέλη του 2018**. Όσον αφορά την πρόταση για έναν κοινό **μηχανισμό ασφαλείας στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης** θα πρέπει να υπάρξει πολιτική συμφωνία έως **τα μέσα του 2018**, ενόψει ταχείας θέσης του σε λειτουργία έως το **2019**.

Ταυτόχρονα, όλοι οι φορείς — τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη, οι εποπτικές αρχές και οι φορείς της αγοράς σε ολόκληρη την Ευρώπη — θα πρέπει να εντείνουν τις εργασίες τους για την υλοποίηση της **Ένωσης Κεφαλαιαγορών**, ούτως ώστε οι κεφαλαιαγορές με εμβάθυνση και επαρκή ολοκλήρωση να μπορέσουν να απορροφούν τους κραδασμούς και να λειτουργήσουν ως αποτελεσματικοί δίαυλοι για τον ιδιωτικό επιμερισμό των κινδύνων, μεριμνώντας ταυτόχρονα για τη βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, ιδίως για νεοφυείς επιχειρήσεις και εταιρείες.

Η Επιτροπή στηρίζει τις τρέχουσες εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου σχετικά με τους **εξασφαλισμένους με ευρωπαϊκά ομόλογα τίτλους** και θα παρουσιάσει ένα ευνοϊκό πλαίσιο για αυτούς τους τίτλους **την άνοιξη του 2018**.

Δημοσιονομική Ένωση

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής, η Επιτροπή θα συνεχίσει τις εργασίες της για την **υπεύθυνη δημοσιονομική πολιτική** σε εθνικό επίπεδο, στηρίζοντας την κατάρτιση υγιών δημοσιονομικών πλαισίων και αποδίδοντας τη δέουσα προσοχή στα επίπεδα του χρέους.

Η πολιτική καθοδήγηση θα εξακολουθήσει να λαμβάνει υπόψη ποια είναι η κατάλληλη επιλογή, από οικονομική και δημοσιονομική άποψη, τόσο για τις εκάστοτε χώρες όσο και για τη ζώνη του ευρώ στο σύνολό της, στη συγκεκριμένη συγκυρία του οικονομικού κύκλου. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να εφαρμόζει τους κανόνες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, αξιοποιώντας την προβλεπόμενη σε αυτό ευελιξία για τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων. Επίσης θα συνεχίσει να δίνει έμφαση στις **προτεραιότητες της ζώνης του ευρώ** στο σύνολό της, ιδίως από την άποψη του συνολικού δημοσιονομικού προσανατολισμού, σύμφωνα με την ετήσια σύσταση για την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ³⁰.

Πέραν των πτυχών αυτών, όπως διευκρινίστηκε ανωτέρω, **το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο μετά το 2020** θα είναι μία πρώτης τάξεως ευκαιρία για τον εκσυγχρονισμό των δημοσίων οικονομικών της Ένωσης και την εξεύρεση νέων συνεργειών, προκειμένου να υποστηριχθούν οι εθνικές προσπάθειες μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και για την άμβλυνση μεγάλων

²⁷ Προτάσεις της Επιτροπής, της 23ης Νοεμβρίου 2016, για την τροποποίηση των ακόλουθων νομοθετικών πράξεων: Κανονισμός αριθ. 575/2013, οδηγία 2013/36/ΕΕ, οδηγία 2014/59/ΕΕ και εκτελεστικός κανονισμός 2015/81 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 2014.

²⁸ Βλ. για παράδειγμα τα συμπεράσματα του ECOFIN σχετικά με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στον τραπεζικό τομέα (έγγραφο 9854/17).

²⁹ COM(2015) 586 final, 24 Νοεμβρίου 2015.

³⁰ Βλ. για παράδειγμα COM(2016) 726 final, της 16ης Νοεμβρίου 2016 και COM(2017) 770 final, της 22ας Νοεμβρίου 2017.

ασύμμετρων κλυδωνισμών. Η Επιτροπή σκοπεύει να υποβάλει πρόταση για τη δημιουργία μίας **λειτουργίας σταθεροποίησης τον Μάιο του 2018**, η οποία πρόκειται να αναπτυχθεί σταδιακά, ως μέρος των προτάσεων για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο μετά το 2020.

Τέλος, η ανάγκη να καλυφθεί η πολυμορφία των οικονομικών περιστάσεων, η οποία ήταν ιδιαίτερα έντονη κατά τα έτη της κρίσης, έχει οδηγήσει, με την πάροδο του χρόνου, σε πιο εξειδικευμένους αλλά και πιο περίπλοκους δημοσιονομικούς κανόνες σε επίπεδο ΕΕ. Ενίοτε τούτο βλάπτει την αποδοχή των μεταρρυθμίσεων σε εθνικό επίπεδο αλλά και την αποτελεσματική εφαρμογή τους. Η ισχυρότερη οικονομική, δημοσιονομική και χρηματοοικονομική ενοποίηση, καθώς και η πειθαρχία στην αγορά, θα πρέπει να προλειάνουν το έδαφος για μια **αναθεώρηση των δημοσιονομικών κανόνων της ΕΕ** σε πιο μακροπρόθεσμη βάση, με στόχο την ουσιαστική απλούστευση έως το 2025.

Οικονομική Ένωση

Οι έννοιες της σύγκλισης και της ολοκλήρωσης αποτελούν τον πυρήνα της Οικονομικής Ένωσης. Για την επίτευξη βιώσιμης ευημερίας, τα κράτη μέλη πρέπει να συνεχίσουν να εστιάζουν στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις ώστε να εκσυγχρονίσουν τις οικονομίες τους, να τις καταστήσουν πιο ανθεκτικές έναντι ενδεχόμενων αναταράξεων και να βελτιώσουν τις αναπτυξιακές προοπτικές τους. Οι μεταρρυθμιστικές προτεραιότητες θα συζητούνται και θα παρακολουθούνται σε ετήσια βάση στο πλαίσιο του **Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής**.

Στο μέλλον, το πλαίσιο της Ένωσης θα συνεχίσει να **υποστηρίζει μία διαδικασία μεταρρυθμίσεων για την πραγματική σύγκλιση** σε ολόκληρη την ΕΕ, τόσο εντός της ζώνης του ευρώ όσο και για τις χώρες που είναι σε πορεία υιοθέτησης του ευρώ. Όπως διευκρινίστηκε ανωτέρω, η Επιτροπή θα ξεκινήσει με πιλοτικές δράσεις για την περίοδο 2018-2020 και θα υποβάλει ειδικές προτάσεις για τη στήριξη των συμφωνημένων μεταρρυθμίσεων τον **Μάιο του 2018 ενόψει του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου μετά το 2020**. Αυτό θα πρέπει να συμφωνηθεί πριν από τις επόμενες εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Επιπλέον, η πρόταση για την **ενίσχυση του προϋπολογισμού του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων για την επόμενη διετία** θα χρειαστεί να εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο το 2018. Μεταξύ άλλων καθηκόντων, θα αναπτυχθεί ειδικός άξονας εργασιών με σκοπό να παρασχεθεί εξατομικευμένη βοήθεια σε χώρες που σκοπεύουν να υιοθετήσουν το ευρώ εντός καθορισμένου χρονικού ορίζοντα. Με ορίζοντα πέραν του 2020, η Επιτροπή σκοπεύει να προτείνει τη **συνέχιση του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων**. Τούτο θα περιλαμβάνει και έναν **ειδικό μηχανισμό σύγκλισης** για τα κράτη μέλη εκτός ζώνης του ευρώ.

Τέλος, η περαιτέρω ενίσχυση του **συντονισμού των εθνικών οικονομικών πολιτικών** είναι σημαντική για τη σύγκλιση. Η ετήσια διαδικασία συντονισμού των πολιτικών θα εξακολουθήσει να συνδέεται με μία **πιο πολυετή προσέγγιση** όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις που ξεκινούν οι εθνικές κυβερνήσεις. Στο πλαίσιο αυτό, θα είναι επίσης σημαντικό να διατηρείται μια ισχυρή κοινωνική διάσταση σε όλες τις δραστηριότητες. Οι αρχές και τα δικαιώματα της διακήρυξης του Γκέτεμποργκ, της 17ης Νοεμβρίου 2017, για τον **ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων**, θα αποτελέσουν πυξίδα για την επανεκκίνηση της πορείας σύγκλισης με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης

και εργασίας³¹. Επιπλέον, οι εν εξελίξει εργασίες στο Συμβούλιο και στην Ευρωομάδα σχετικά με τη **συγκριτική αξιολόγηση των πολιτικών** και τον προσδιορισμό των **προτύπων σύγκλισης** θα πρέπει να ενισχυθούν κατά τη διάρκεια των επομένων 18 μηνών.

Δημοκρατική λογοδοσία και ενισχυμένη διακυβέρνηση

Όπως διευκρινίστηκε ανωτέρω, η **ενσωμάτωση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και τη Συνθήκης για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στο πλαίσιο της Ένωσης μέχρι τα μέσα του 2019** θα βοηθήσει να ενισχυθεί η θεσμική αποτελεσματικότητα, η διαφάνεια και η λογοδοσία.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια θα πρέπει να διαθέτουν επαρκείς εξουσίες εποπτείας. Τα τελευταία χρόνια η Επιτροπή έχει καλλιεργήσει αποτελεσματικό τακτικό **διάλογο με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** σχετικά με θέματα οικονομικής πολιτικής στην ΕΕ και στη ζώνη του ευρώ. Υπό το πρίσμα των σημερινών προτάσεων, οι εν λόγω πρακτικές θα μπορούσαν να επισημοποιηθούν από τα δύο θεσμικά όργανα έως το **τέλος του 2018**.

Επιπλέον, η δημιουργία της θέσης του **Ευρωπαϊού Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών** θα μπορούσε να ενταχθεί στο πλαίσιο του διορισμού της επόμενης Επιτροπής τον Νοέμβριο του 2019, όταν η Ευρωομάδα θα εκλέξει τον εν λόγω Υπουργό στο αξίωμα του προέδρου της επί δύο συνεχόμενες θητείες. Παράλληλα, η ενίσχυση του εσωτερικού συντονισμού ζητημάτων Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης θα πρέπει να αποτυπώνεται σε **πιο ενιαία εξωτερική εκπροσώπηση της ζώνης του ευρώ**, όπως πρότεινε η Επιτροπή το 2015.³²

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η δέσμη μέτρων που παρουσιάζεται σήμερα αποτελεί ένα σύνολο περαιτέρω σημαντικών βημάτων προς την εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης της Ευρώπης, η οποία με τη σειρά της αποτελεί βασικό στοιχείο στην πορεία προς μια **πιο ισχυρή, πιο ενωμένη και πιο δημοκρατική Ένωση**. Με βάση το θεματολόγιο των ηγετών, αναμένονται συγκεκριμένες αποφάσεις κατά τους προσεχείς μήνες. Κατά την άποψη της Επιτροπής, θα πρέπει να συμφωνηθεί χάρτης πορείας, με τα ακόλουθα βήματα για τους επόμενους 18 μήνες:

Έως τα μέσα του 2018:

- έγκριση των απαραίτητων **νομικών πράξεων για την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης**, συμπεριλαμβανομένης της **δέσμης μέτρων μείωσης του κινδύνου** του Νοεμβρίου 2016, με στόχο την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των τραπεζών της ΕΕ. Παράλληλα, οι εργασίες σχετικά με τις προτάσεις που αφορούν την Ένωση Κεφαλαιαγορών πρέπει να συνεχιστούν.
- συμφωνία επί ενός **κοινού μηχανισμού ασφαλείας για το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης**, με σκοπό την ταχεία θέση σε λειτουργία του έως το 2019.
- έγκριση της τροποποιητικής πρότασης για διπλασιασμό των δραστηριοτήτων του **Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων** έως το 2020.

³¹ Η θέσπιση του πυλώνα συμπληρώθηκε με την καθιέρωση πίνακα αποτελεσμάτων στον κοινωνικό τομέα, που θα ενσωματωθεί στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2018 και θα χρησιμεύσει ως πλαίσιο αναφοράς για τον έλεγχο των εργασιακών και κοινωνικών επιδόσεων.

³² COM(2015) 603 final, 21η Οκτωβρίου 2015.

- έγκριση των στοχευμένων τροποποιήσεων του **κανονισμού περί καθορισμού κοινών διατάξεων** για την υποστήριξη της υλοποίησης των εθνικών μεταρρυθμίσεων.

Έως τα τέλη του 2018:

- έγκριση της πρότασης για το **Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασφάλισης Καταθέσεων.**
- επισημοποίηση των **πρακτικών διαλόγου μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής.**

Έως τα μέσα του 2019:

- έγκριση των προτάσεων που οδηγούν (1) **στη σύσταση Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου, (2) στην ενσωμάτωση της Συνθήκης για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στο δίκαιο της Ένωσης και (3) στη δημιουργία ενιαίας εκπροσώπηση της ζώνης του ευρώ στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο .**
- κοινή αντίληψη σχετικά με το ρόλο του **Ευρωπαίου Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών** στο πλαίσιο της επόμενης Επιτροπής και συμφωνία της Ευρωομάδας να εκλέξει τον εν λόγω Υπουργό στο αξίωμα του Προέδρου της επί δύο συνεχόμενες θητείες.
- ολοκλήρωση των συζητήσεων επί των εκκρεμών προτάσεων για τη **βελτίωση της λειτουργίας της ζώνης του ευρώ και έγκριση, εντός του προσεχούς Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου: (1) προτάσεων για τη στήριξη διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, (2) ενός ειδικού μηχανισμού σύγκλισης για τα κράτη μέλη εκτός ζώνης ευρώ, (3) μίας λειτουργίας σταθεροποίησης.**
- ολοκλήρωση όλων των εκκρεμών νομοθετικών πρωτοβουλιών για την **Ένωση Κεφαλαιαγορών, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών, όλων των τροποποιήσεων του κανονισμού για τις υποδομές των ευρωπαϊκών αγορών και το Πανευρωπαϊκό Συνταξιοδοτικό Προϊόν.**

Παράλληλα με την πρόοδο σε όλα αυτά τα μέτωπα, θα είναι σημαντικό να υπάρχει σαφής αίσθηση προσανατολισμού για την περίοδο 2019-2024, με στόχο την **εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης έως το 2025.** Ο χάρτης πορείας στο προσάρτημα 1 υπενθυμίζει τα κυριότερα βήματα που θα εξακολουθήσουν να είναι απαραίτητα και μετά το 2019, με βάση το έγγραφο προβληματισμού σχετικά με την εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Τα βήματα αυτά θα πρέπει να αποτελέσουν τμήμα της κοινής αντίληψης που πρέπει να επιτευχθεί μέχρι τα μέσα του 2018.

Προσάρτημα 1: Χάρτης πορείας για την εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης

* Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. το έγγραφο προβληματισμού σχετικά με την εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, της 31ης Μαΐου 2017.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Προσάρτημα 2: Χάρτης πορείας για την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης έως το 2018 — απόσπασμα από την ανακοίνωση της Επιτροπής της 11ης Οκτωβρίου 2017

 2017

- ✓ Συμφωνία των συννομοθετών όσον αφορά τα πρώτα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη δέσμη **τραπεζικών μέτρων του Νοεμβρίου του 2016** (Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9 - ΔΠΧΑ 9, ιεράρχηση πιστωτών και μεγάλο άνοιγμα σε χρέος εκφρασμένο σε ξένο νόμισμα) και σημαντική πρόοδος στην υπόλοιπη δέσμη.
- ✓ Αποσαφήνιση από την Επιτροπή των υφιστάμενων εποπτικών εξουσιών για την αντιμετώπιση των κινδύνων από τα **Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια** στο πλαίσιο της έκθεσης ανασκόπησης για τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό.
- ✓ Νομοθετική πρόταση της Επιτροπής όσον αφορά την ανασκόπηση των επικερήσεων επενδύσεων.

 2018

- ✓ Επίτευξη θέσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και γενικής προσέγγισης του Συμβουλίου (4ο τρίμηνο του 2017/1ο τρίμηνο του 2018) και έγκριση από τους συννομοθέτες (2ο τρίμηνο του 2018) της **δέσμης τραπεζικών μέτρων του Νοεμβρίου του 2016**.
- ✓ Επίτευξη θέσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και γενικής προσέγγισης του Συμβουλίου (2ο τρίμηνο του 2018) και έγκριση από τους συννομοθέτες (4ο τρίμηνο του 2018) της πρότασης για το **Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασφάλισης Καταθέσεων**.
- ✓ Συμφωνία για τον **κοινό μηχανισμό ασφαλείας για το Εθνικό Ταμείο Εξυγίανσης** (2018)
- ✓ Προτάσεις της Επιτροπής σχετικά με μέτρα για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που συνδέονται με τα **Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια** (Άνοιξη 2018 – προς έγκριση από τους συννομοθέτες το αργότερο στις αρχές του 2019).
- ✓ Ευνοϊκό πλαίσιο για την ανάπτυξη **εξασφαλισμένων με κρατικά ομόλογα τίτλων** (SBBS) (αρχές 2018).

 Άνοιξη 2019

- ✓ Όλα τα προβλεπόμενα μέτρα **μείωσης του κινδύνου και επιμερισμού του κινδύνου** θα πρέπει να έχουν ληφθεί και να ξεκινήσει το **στάδιο εφαρμογής**